

فلاسه گزارش دوره یکپارچه مهارت‌های آموزشی استادان در تراز بین المللی

مقدمه

به حول و قوه الهی اولین دوره یکپارچه بالندگی اعضای هیأت علمی دانشگاه در تراز فراملی و با تمرکز بر مهارت‌های آموزشی به مدت ۴ روز (۳۲ ساعت) با حضور ۲۹ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه در روزهای ۹۷/۴/۱۳، ۹۷/۴/۱۷، ۹۷/۴/۲۰ و ۹۷/۴/۲۵ در سالن شورای آموزشی برگزار شد. در این کارگاه مباحث مختلفی در حوزه تکنولوژی‌های نوین آموزشی و مهارت‌های آموزشی به بحث و تبادل نظر گذاشته شد و مدرسین از طریق ارائه مستقیم، پخش فیلم، طرح بحث مقالات و ارائه تجارب برتر آموزشی و... کارگاه را مدیریت نمودند. در پایان هر روز کارگاه کاربرگ ارزیابی کیفیت فعالیت‌های آن روز مدرسین و سخنرانان مربوط بین شرکت‌کنندگان توزیع شده و تحلیل گزارش مربوط برای بهبود کیفیت روزهای آتی به مدرسین ارسال می‌شد و در پایان دوره نیز ارزیابی کلی دوره یکپارچه انجام شد.

هدف: تقویت مهارت‌های آموزشی اساتید با تأکید بر مهارت‌های نوین از طریق کاربست روش‌ها و فناوری‌های مختلف و جدید یاددهی-یادگیری

ویژگی‌های منحصر به فرد این دوره

۱. یکپارچگی دوره: به این معنا که مجموعه‌ای از مهارت‌های آموزشی در قالب یک دوره ۳۲ ساعته برگزار و به تعداد ۲۹ نفر عضو هیأت علمی ارائه گردید.
۲. بکارگیری چندین روش بالندگی از جمله سخنرانی، ارائه زنده از تجربه‌های برتر تدریس توسط استادان مجرب و پخش چند مستند ایرانی از تجربه‌های موفق تدریس
۳. پخش کلیپ‌های منتخب خارجی در هر یک از موضوعات مورد بحث کارگاه
۴. تشکیل گروه‌های کاری از شرکت‌کنندگان
۵. انجام پروژه‌ها و تکالیف مختلف از مباحث ارائه شده از سوی شرکت‌کنندگان
۶. بهره‌گیری از تجارب اساتید موفق ایرانی مقیم خارج از کشور و پخش مصاحبه آفلاین با آنها در مورد موضوعات زیر مجموعه کارگاه (مصاحبه جدید ویژه این کارگاه)

مهمترین سرفصل‌های دوره

در این بخش صرفاً به طرح برخی مباحث اصلی ارائه شده در کارگاه اشاره می‌شود.

۱. ضرورت‌های آموزش پژوهی و طرح مقاله‌های مفید و تجارب برتر در این زمینه: یکی از سرفصل‌های محوری این دوره آموزش پژوهی (SOTL) بود. در چرایی و ضرورت این موضوع باید گفت که استاد باید در کنار توجه به توسعه دانش

تخصصی، ضرورت دارد به توسعه حرفه‌ای خود نیز با هدف پشتیبانی از فرایند یاددهی - یادگیری نیز بپردازد. در قالب این سرفصل ضمن طرح ضرورت‌های SOTL، اصول آموزش‌پژوهی، تجارب نمونه و مهارت‌های آن به شرکت‌کنندگان آموزش داده شد.

به نظر می‌رسد طرح سرفصل SOTL در این دوره از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است، لیکن برای نهادینه‌سازی آن در کنار رسالت پژوهشی اعضای هیأت علمی، ضرورت دارد سیاستگذاران آموزش عالی نیز در وضع قوانین و ضوابط دانشگاهی به نفع سرآمدی آموزش و توازن مطلوب آن با پژوهش در تغییر نگرش‌های موجود به آموزش به عنوان یک عنصر مهم تاثیر گذار در کیفیت دانشگاه قدم‌های مؤثری بردارند. همچنین در این بخش از مباحث کارگاه عنوان شد دانشگاه‌های تربیت مدرس و تربیت معلم به عنوان دانشگاه‌های سرآمد در آموزش‌پژوهی می‌توانند در زمینه SOTL پیش‌قدم باشند و همچنین مدرس اظهار داشتند که در نظر دارند به پشتوانه یک برنامه SOTL که نگاشته‌اند، رساله آموزش را به عنوان یکی از شروط ارتقاء ویژه به وزارت علوم پیشنهاد نمایند.

۲. واقعیت افزوده و واقعیت مجازی و کاربرد آن‌ها در آموزش که به عنوان یک تکنولوژی آموزشی مؤثر در کیفیت تدریس - یادگیری از سوی خانم دکتر طایفه محمودی ارائه شد.

۳. Massive open online courses) Moocs: که در واقع ناظر به دوره‌های رایگان و یا با حداقل هزینه در شبکه اینترنت است که بصورت آزاد و خارج از مقررات دانشگاه‌ها به مخاطبان خود از سراسر جهان خدمات می‌دهد. در این بخش که از سوی خانم دکتر مجتهدزاده از دانشگاه علوم پزشکی تهران ارائه شد اهمیت موک‌ها، موک‌های معروف، ویژگی‌ها، کاربرد آن‌ها را در آموزش، مزایای موک، تجربه دانشگاه علوم پزشکی تهران، تشریح یک موک ملی و... مباحثی ارائه شد و بسیار مورد استقبال حاضران قرار گرفت.

۴. Wiki Pages: یکی‌ها براساس تعریف، نظام‌های مدیریت محتوا هستند که بصورت تعاملی عمل می‌کنند، به طوری که به کاربران خود امکان ایجاد، ویرایش و اشتراک محتوا را می‌دهند. در این بخش از کارگاه، تعاریف، تاریخچه، ویژگی‌ها، مزایا و کاربردهای ویکی در آموزش، مشهورترین نرم‌افزارهای تولید ویکی، مشهورترین ویکی دنیا و... از سوی آقای دکتر محمود مهرمحمودی با همکاری خانم دکتر خطیب زنجانی ارائه شد.

۵. Best practices: در این بخش از کارگاه از تعدادی استاد مجرب آموزشی از جمله دکتر توفیقی از دانشگاه تربیت مدرس، دکتر رضایی شریف آبادی از دانشگاه الزهرا و دکتر دلاوری از دانشگاه علامه طباطبایی دعوت گردیدند تا بصورت حضوری ضمن طرح روایت‌هایی از فرایند آموزش خود در دانشگاه، تجارب خود را با شرکت‌کنندگان به اشتراک بگذارند. ضمناً نمونه‌هایی از فیلم مستند گفتگو با اساتید مجرب و با سابقه دانشگاه تهران از جمله آقای دکتر جبه‌دار مارالانی (از دانشکده مهندسی برق دانشگاه تهران) و دکتر مختوم (از دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران) پخش شد و سپس از شرکت‌کنندگان خواسته شد تحلیل خود را از مباحث ارائه شده مطرح نمایند که در نهایت مدرسان کارگاه ضمن طرح تحلیل خود، به جمع‌بندی نهایی در این زمینه پرداختند. این بخش از کارگاه با استقبال شرکت‌کنندگان مواجه گردید.

تحلیل: ارتقای دانش و مهارت‌های آموزشی از طریق توجه به تجارب برتر در این زمینه بسیار ثمربخش است. مهمترین مزیت آن این است که حداقل اساتید جوان را به سمتی راهنمایی می‌نماید که آزمون و خطای کمتری را در فرایند آموزش

داشته باشند. حضور اتفاقی دانشجوی دکتر جبه‌دار و دانش‌آموز دبیرستانی (علامه حلی دهه ۶۰) دکتر دلاوری در میان شرکت‌کنندگان که در حال حاضر عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس هستند، مهر تأیید آنها بر روایت‌های این استادان از قسمت‌های جالب و غیر منتظره کارگاه بود.

۶. پخش کلیپ‌های متعدد و مقاله‌های جدید و کاربردی از موضوعات مطرح شده در کارگاه یکی از روش‌ها و بخش‌های ارائه کارگاه بود که بر غنای محتوایی آن افزود.

۷. مهارت‌های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و سنجش: در این زمینه آقایان دکتر مهرمحمدی و دکتر دادرسی مطالب علمی، مهارت‌ها و تجارب عملی خود را با شرکت‌کنندگان به اشتراک گذاشتند.

۸. یادگیری عمیق و کلاس معکوس (Flipped Classroom): در این بخش از کارگاه علاوه بر توضیحات مقدماتی مدرس (دکتر مهرمحمدی)، تجربه آقای دکتر محمد عطاران در مالزی که کتابی هم در این زمینه ترجمه نموده‌اند، بصورت فیلم ضبط شده ویژه این کارگاه پخش گردید و سپس اعضاء با هم به بحث و تبادل نظر پرداختند.

لازم به یادآوری است که در این روش استاد بیشتر نقش طراحی آموزش را برای خارج کردن دانشجو از انفعال در کلاس درس ایفا می‌نماید. مدرس اظهار داشتند موک‌ها خیلی خوب می‌توانند در پیوند با یادگیری معکوس بکار گرفته شوند.

۹. اخلاق حرفه‌ای در آموزش: در بخشی از مباحث روز آخر نیز به این مهم پرداخته شد و در این راستا ضمن ارائه پاورپوینتی از سوی آقای دکتر مهرمحمدی، کلیپ‌هایی نیز پخش و تحلیل شد. اما کلیدی‌ترین مباحث این قسمت از کارگاه از سوی دکتر مقصود فراستخواه ارائه شد که بسیار مورد استقبال قرار گرفت.

فرازهایی از سخنرانی دکتر مقصود فراستخواه درباره اخلاق حرفه‌ای

اخلاق در جامعه ما متأسفانه به مجموعه‌ای از گفتارهای اندرزگونه محدود شده است. جامعه کنونی ما بسیار وعاظ و لفاظ شده است. به طوری که حتی اداره‌کنندگان کشور نیز به جای مدیریت، نصیحت می‌کنند. یکی از دلایل اینکه جامعه ما از پیامهای اخلاقی پر شده است، رواج بی اخلاقی در جامعه است. ایشان در ادامه اینطور بحث را ادامه دادند که: یکی از مشکلات آموزش عالی ما، نداشتن "حرفه" (Profession) است. زیرا حرفه، آموزش تخصصی دارد، ارزش و اعتبار دارد، هنجار و نرم دارد، عرضه و تقاضا دارد، بازار دارد، تداوم نسلی و خودگردانی دارد در حالی که آموزش عالی ما این موارد را ندارد و یکی از مشکلات ما، کاستی در همین موارد است.

در ادامه ایشان تأکید کردند در مفهوم حرفه، یک "دعوت" وجود دارد و انسان حرفه‌ای به این موضوع واقف است که دعوت شده برای انجام یک مأموریت و رسالت. سپس ایشان بحث را به سمت چیستی اخلاق و خصوصیات یک استاد اخلاقی سوق دادند و اینطور ادامه دادند که: یک آموزشگر اخلاقی را از ۴ بعد می‌توان مورد ملاحظه قرار داد:

۱- حساسیت اخلاقی (Moral Sensitive)

۲- قضاوت اخلاقی (Moral judgement)

۳- انگیزش اخلاقی (Moral Motivation)

۴- انسجام اخلاقی (Moral Integration)

ایشان در ادامه بحث، به توضیح درباره مصادیق هر یک از این ابعاد پرداختند و اظهار داشتند حساسیت اخلاقی، یعنی اعمال شما بر دیگران تأثیرگذار است و باید آگاه باشید که با اعمال خود موجب رنج یا شادی دیگران می شوید. مهمترین عنصر حساسیت اخلاقی، دادن امید اخلاقی است و استفاده از شبیه سازی و مدل‌های ذهنی. به تعبیر دیگر اساس حساسیت اخلاقی در موقعیت های زیست حرفه ای، "خودفهمی حرفه ای" است و این درک که بتوانیم خود را جای دیگران و در موقعیت آنها فرض کنیم. دکتر فراستخواه تأکید کردند بهتر است در شرایط گوناگون، فاصله معرفتی از خود و با دیگران داشته باشیم. یعنی خود را به صورت یک "تماشاگر ناظر" (Bystander) قرار دهیم. به این معنا که از خود فاصله بگیریم و خود را تماشا کنیم. اگر یاد بگیریم فاصله معرفتی با رفتار خود ایجاد کنیم، بسیاری از مسائل اخلاقی ما حل می شود.

راجع به بعد دوم یعنی قضاوت اخلاقی، گفتند: این امر ناشی از استدلال اخلاقی است. اگر استدلال اخلاقی نداشته باشیم، نمی توانیم قضاوت اخلاقی نیز داشته باشیم. الگوی این استدلال اخلاقی نیز در سه متغیر خلاصه می شود: احترام به خود، احترام به دیگران و احترام به هستی. ایشان به نقل از مرحوم علامه طباطبایی گفتند: ما یک اعتبار عقلی داریم و آن این است که "زندگی باید کرد". دومین اعتبار عقلی ما این است که "باید عدالت ورزید". یعنی اگر بنا بر زندگی کردن داریم، باید عدالت بورزیم. این نگاه، درک وسیعی از اخلاق را می رساند. همچنین ایشان بعد سوم را اینطور توضیح دادند: ما گاهی اوقات تصویری داریم که به باور (Belief) تبدیل نشده و زمانی که تبدیل به باور شد، به تمایل و خواست (Desire) نیاز داریم. لذا در مرحله اول یک "باورداشت" داریم و زمانی که یک میل و انگیزه به این گزاره ها پیدا می کنیم، در مرحله دوم تبدیل به "باورخواست" می شود.

ایشان همچنین یادآور شدند یکی از مشکلات آموزشگری ما این است که شوق و انگیزش ما ضعیف است. آموزشگر، زمانی موثر است که حس "خودآثربخشی" داشته باشد و علاوه بر ایجاد باور در دانشجو، شوق و میل را نیز در او زنده کند. دکتر فراستخواه در سخنان پایانی خود، به نظریه "یکپارچگی اخلاقی" اشاره کردند و پایه های اصلی این نظریه که شامل "احساس" و "شناخت" می باشد را تشریح نمودند و گفتند: ما به فلسفه ای از اخلاق آموزشگری نیاز داریم که ضمن دارا بودن پایه های شناختی اخلاق، پایه های هیجانی اخلاق نیز داشته باشیم. ایشان بعد چهارم آموزشگر اخلاقی را اینطور توضیح دادند که: عناصر معرفتی، شناختی، وجدانی، ارادی، شوقی، احساسی، هیجانی و اجتماعی به نحوی با هم جمع شوند که یکپارچگی اخلاقی را تشکیل می دهند.

در پایان ایشان ضمن انتقاد از نظام آموزشی کشور، از فقدان هیجان اخلاقی به عنوان یک معضل در کشور و بخصوص بخش آموزش عالی نام بردند و یکی از دلایل اینکه دانشجویان تهی وارد کلاس می شوند و تهی از آن خارج می شوند را عدم هیجان اخلاقی برشمردند. ایشان ضمن پوزش بابت ضیق وقت و نیمه تمام ماندن باقی مباحث نظیر چرایی اخلاق و علی که سبب به وجود آمدن اخلاق می شود و عدم وجود برنامه های اجتماعی اخلاق در جامعه، سخن خود را اینطور جمع بندی نمودند که: اخلاق، وعظ نیست. اخلاق، علت دارد. موجبات و دلایل و چارچوب دارد که اگر این متغیرها را داشته باشد، اخلاق خواهد بود و اگر نداشته باشد، اخلاقی وجود نخواهد داشت و یک آموزشگر و استاد، بایستی این زمینه ها و ادراکات را در وجود خود ببیند تا کلاس درسی اخلاقی داشته باشد.

۱۰. در بخش‌هایی از کارگاه به موضوعاتی همچون ساختارشکنی در دانشگاه‌های نسل سوم، نوآوری در آموزش و... نیز پرداخته شد.

تحلیل و توصیه های راهبردی

۱. برنامه‌ریزی و برگزاری دوره‌های بالندگی بصورت یکپارچه در محورها و مقوله‌های کلان آن همچون آموزشی، پژوهشی، مدیریتی، توسعه فردی و... در کنار مزیت‌های زیادی همچون پیوستگی مطالب و... خیلی قابل توصیه نیست. زیرا

به دلیل مشغله بالای اعضای هیأت علمی امکان حضور مستمر ایشان در دوره یکپارچه میسر نمی باشد. از سوی دیگر برخی از اعضای هیأت علمی در بعضی از سرفصل‌های موضوعی کارگاه تجارب مفیدی دارند و به همین دلیل شاید ضرورتی به حضور آنها در کل دوره یکپارچه و مشارکت در همه بخش‌های آن نباشد.

لیکن با عنایت به تأکیدات قبلی و تنوع مباحث و روش‌ها، شرکت‌کنندگان حضور مستمری را در این کارگاه داشتند.

۲. تا حد امکان مقوله‌های مرتبط با یک کارگاه یا دوره یکپارچه به مقوله‌های خردتری تقسیم شوند و در قالب کارگاه‌های ۳-۵ ساعته دسته‌بندی و اجرا شوند. بویژه تأکید می‌شود کارگاه‌ها صبح‌ها تشکیل شوند.

۳. در اجرای کارگاه‌ها، مستندات لازم قبل از اجرای دوره به ثبت‌نام شوندگان برای مطالعه قبلی ارسال شود و در روز برگزاری از ارائه سخنرانی‌های طولانی پرهیز گردد و بیشتر وقت کارگاه به بحث و تبادل نظر بویژه با تمرکز بر تجربیات برتر مطرح شود. پرهیز از افراط در طرح مباحث تئوری و تمرکز بیشتر بر مهارت‌محوری بسیار توصیه می‌شود.

۴. برنامه‌ریزان باید توجه جدی نمایند که مدرسان، اغلب بحث‌های آموزشی خود را عملاً تجربه کرده باشند و بویژه در فرایند آموزش کارگاه، مهارت‌های ارائه شده را بصورت عملی بکار گیرند.

۵. تجارب بین‌المللی بویژه از طریق مدرسان مقیم دانشگاه‌های بین‌المللی در کارگاه ارائه شود.

۶. در صورت عدم امکان حضور اساتید بین‌المللی بصورت حضوری یا برخط، فیلم ارائه آن‌ها ویژه کارگاه مورد نظر، بصورت آفلاین تهیه و ارائه شود. (در این کارگاه فیلم ضبط شده آقای دکتر محمد عطاران از مالزی ارائه شد).

۷. برای اثربخشی بیشتر، سعی شود تا تمهیدات لازم برای طراحی فضای استاندارد و تکمیل تجهیزات مورد نیاز (توسعه تجهیزات ویدئویی، IT، اینترنت پرسرعت، لپ‌تاپ برای فراگیران، میزهای کارگاهی با قابلیت انعطاف در نحوه چیش و...) فراهم شود، ترجیحاً تخصیص فضای جدید که از قبل با رعایت استانداردهای فضای کارگاهی باشد مورد نظر است. اما در کوتاه مدت شاید با بهبود فضاهای فعلی بتوان در این زمینه گام‌های مناسبی برداشت.

اشاره‌ای به برخی از روایت‌های اساتید از تجربه تدریس در دانشگاه (ارائه شده در کارگاه)

دکتر توفیقی (دانشگاه تربیت مدرس)

بدون اغراق عرض می‌کنم که ارائه کارگاه تجربه‌های تدریس در تربیت مدرس از آرزوهای بنده بوده است که الحمدلله در حال تحقق است. امروزه در دنیا صلاحیت‌ها و شایستگی‌های دانش‌آموختگان (به عنوان مثال مهارت‌های اشتغال‌پذیری) و معیارهای مربوط در حال افزایش و توسعه است که به تبع آن لازم است هیأت علمی هم شایستگی‌ها و توانمندی خود را از طریق حضور در برنامه‌های بالندگی مختلف برای پرورش دانش‌آموختگان با ویژگی‌های یاد شده آماده نماید. بنده به دانشجوی به عنوان مشتری نگاه می‌کنم و این بدان معناست که او حق دارد مطالبه‌گر باشد و از کیفیت تدریس استادش انتقاد نماید و دانشجوی را برای این کار تشویق می‌کنم. اعتقاد دارم اولین تأثیرگذاری استاد روی دانشجوی، شخصیت اخلاقی اوست و تا به حال به خودم اجازه بی احترامی و توهین به دانشجوی را نداده‌ام. دانشجوی درس صداقت، راستگویی و نظم را از استادش یاد می‌گیرد. در این مدت ۳۲ سال سابقه به هیچ وجه دیرتر از دانشجوی به کلاس نرفته‌ام. سعی کنید کلاس را با سطح اخلاقی بالاتر برگزار کنید. در تدریس و موضوعات درسی و حتی پایان‌نامه خیلی به پراکنده کاری علاقه‌ای ندارم. در طول دوره خدمت حرفه‌ای خودم، فقط چند درس محدود را ارائه کرده‌ام. از سال ۸۴ به اصرار دوستان و حسب تجربه زیسته و علاقه شخصی درس سیاستگذاری و برنامه‌ریزی آموزش عالی را برای دانشجویان دکتری دانشگاه تهران و شهید بهشتی ارائه می‌کنم. ضمناً در جلسه اول در مورد اهمیت درس مورد نظر در حوزه تخصصی رشته، نحوه ارزشیابی، اهداف این درس و طرح درس و... صحبت می‌کنم.

در دوران ابتدایی تدریس در دانشگاه، با حضور در کلاس درس اساتید با تجربه، تجارب زیادی کسب کرده‌ام و از طرفی به مطالعه مقالات مرتبط با مهارت‌های یاددهی و یادگیری علاقه زیادی داشتم. کلاس درس صرفاً یکی از گذرگاه‌های دانشجوی در دانشگاه است و دانشجوی را باید به سمت صنعت و جامعه و درگیر شدن در آنها سوق دهیم.

به عنوان بحث پایانی باید عرض کنم، استاد دانشگاه صرفاً با کسب شایستگی‌های تخصصی بدون کسب صلاحیت‌های تدریس و آموزش، صلاحیت حضور در کلاس درس را ندارد. ما به کلاس می‌رویم که علاوه بر تخصص به او درس صداقت، شجاعت و... بدهیم. ایشان درباره روش ارزشیابی خود نکاتی رایج‌آور شدند و اظهار داشتند آزمون را بصورت کتاب باز برگزار می‌کنم و از سطح ساده تا مشکل سوال طرح می‌کنم و حتی سوال اختیاری با امتیاز ویژه می‌دهم.

دکتر رضایی شریف آبادی (دانشگاه الزهرا)

ایشان به بیان روایت‌هایی از دوران تحصیل خود در استرالیا پرداختند و گفتند استادان با دانشجویان در فرایند تدریس بسیار جدی بودند و خارج از کلاس با دانشجویان بسیار صمیمی و این صمیمیت به هیچ عنوان بر روابط کلاس درس و ارزشیابی تحصیلی اثرگذار نبود.

ایشان از دقت اساتید در فرایند راهنمایی رساله دانشجویی روایت‌هایی ارائه نمودند و گفتند همه برای ما درس اخلاق و تجربه حرفه‌ای بود.

سپس اظهار داشتند سائیتی در دانشگاه محل تحصیل بنده، ویژه محتوای دروس طراحی شده بود که اساتید مطالب خود را با هم به اشتراک می‌گذاشتند.

براساس تجربه چندین ساله، توصیه می‌کنم اگر علاقه‌ای به غنی‌تر شدن محتوای آموزشی خود دارید آن را به اشتراک بگذارید. تجربه دیگری که به پیروی از اساتیدم است، انتشار سؤال‌های آزمون‌هایی است که برگزار می‌کنم. با دانشجویان خود ارتباطات ایمیلی در قالب گروه ایمیلی در درس‌های مورد تدریس دارم.

دکتر دلاوری (استاد دانشگاه علامه طباطبایی رشته روابط بین‌الملل)

بنده تدریس را از سپاه دانش قبل از انقلاب و بعد از انقلاب در مدارس مختلف عادی و حتی علامه حلی شروع کردم و بعد از آن هم به تدریس در دانشگاه مشغول شدم. در تدریس دارای تجربه حرفه‌ای هستم و دانشجویان و دانش‌آموزانم در حال حاضر در مناصب علمی بالایی هستند که اعتقاد دارند بیشترین تاثیرگذاری کلاس‌های بنده در حوزه بینشی بوده است. نکته کلیدی در تدریس بنده این است که آموزش را به مثابه یک فرایند پژوهشی می‌دانم. اولین بحث در این مقوله داشتن دغدغه است، آنهم در درون دانشجو نه استاد و مثال‌هایی را در این زمینه عنوان کردند. ایشان اظهار داشتند، من امروز نسبت به ۶ سال پیش یا ۱۰ سال پیش، دغدغه را اینطور برای دانشجو تعریف می‌کنم که کشور در آینده نزدیک با سازوکارهای دیگری اداره خواهد شد و به شرایطی می‌رسیم که کشور از سرمایه‌های انسانی شایسته با انگیزه‌های کافی خالی خواهد شد. پس در این مرحله از آموزش باید طرح مسأله کنیم آن هم از طرف دانشجو. پس وقتی فراگیر، مسأله را بفهمد بهتر می‌تواند از آن را حل نماید. ما باید فردای مملکت را برای دانشجو تصویر کنیم نه مثل برخی رسانه‌ها که صرفاً وضعیت فعلی را تصویر میکنند (آنهم). با اینکار شما دانشجو را عملاً درگیر یک کار غیرمستقیم پژوهشی می‌کنید که ماهیتاً جزء فرایندهای معرفتی محسوب می‌شود و این فرایندها جزء از طریق پژوهش حاصل نمی‌شود. از طریق انتقال اطلاعات کسی به معرفت و شناخت نمی‌رسد. پس ما آموزش را باید به مثابه یک فرایند پژوهشی توسط خود فراگیر نگاه کنیم. در مرحله بعدی باید به او یاد دهیم چطور ملزومات و روش‌های بررسی را پیدا کند. به عبارت دیگر بنده به دانشجو ماهیگیری را یاد می‌دهم. ما باید لایه‌های پنهان ذهن دانشجو را متناسب با سطح فهم خودش یا دغدغه‌های خودش فعال کنیم نه اینکه فقط نقش انتقال دانش را ایفا نماییم. اگر مهارت اینکار را داشته باشیم خود دانشجو همه چیز را خودش پیدا می‌کند.

در دوره دکتری بنده از ابتدا دانشجو را درگیر موضوع رساله می‌کنم نه بعد از آزمون جامع، به نحوی که فرد، مسأله خود را پیدا می‌کند و آموزش او در راستای آن مسأله و موضوع جهت می‌گیرد (نه یک آموزش واحد به همه).

به جای منابع درسی اصلی، منابع پیش‌زمینه‌ای را شروع می‌کنم. منبعی که فلسفه بحث را باز می‌کند. همه تئوری‌ها را به همه یاد نمی‌دادم. بسته به نیاز هر فرد می‌گفتم که چه بخشی را مطالعه نماید.

در کلاس من همه بر روی موضوعات یکسان تمرکز نمی‌کنند، متناسب با موضوع خود کار می‌کنند. سرفصل یکسانی را برای همه تدریس نمی‌کنم ولی همه یافته‌هایشان را با هم به اشتراک می‌گذارند.

در امتحان به همان روشی که کار کردم سؤال می‌دهم، سؤال هر دانشجو متناسب با موضوعات خاص آن دانشجو طراحی می‌شود. براساس تجربه می‌گویم، معلم خوب باید علاوه بر تسلط در حوزه تخصصی باید اطلاعات عمومی بالایی داشته باشد، در طی این چند سال متوجه شده‌ام که معلمان خوب از این ویژگی‌ها برخوردار بوده‌اند.

ما باید بدانیم دغدغه‌های روز دانشجویان چیست و براساس آن با دانشجو کار کنیم. تمام کارهای بنده در کلاس درس برای زدن جرقه و ایجاد شوق در دانشجو است.

یک معلم باید هنر برقراری ارتباط میان موضوعات مختلف را داشته باشد. علوم تجربی را می‌توان به نحوی به مباحث علوم انسانی ارتباط داد و این به رشته یا درس یا موضوع خاص یک درس معنای خاصی می‌بخشد که برای دانشجو لذت‌بخش است. توصیه آخر من این است که به تجربه زیسته و سرگذشت خود تأمل کنید. گاهی خیلی از مهارت‌ها و رویکردها به مسائل و... فقط با تأمل در تجربه شخصی خودتان کسب می‌شود نه لزوماً در کتاب‌ها.

در پایان به عنوان مسئول این بسته موفقیت، لازم است به این مهم اذعان نمایم که طراحی و برگزاری این دوره با مشخصات و محتوای یاد شده، تجارب جدیدی را برای همکاران بالندگی در ستاد دانشگاه به ارمغان آورد که یقیناً کاربرست آنها در دوره‌های آتی در دستور کار قرار خواهد گرفت (تجارب کسب شده همچون ادوار گذشته مستند گردید) و قرار است در آینده با حمایت مدیران، میزان یادگیری و کاربرست محتوای کارگاه توسط شرکت کنندگان پی جویی نمایم.

ضمناً فیلم‌ها و فایل‌های صوتی و تصویری کامل کارگاه و فایل‌های پاورپوینت در آرشیو بالندگی و توانمندسازی مدیریت برنامه‌ریزی، گسترش و بازنگری برای اشتراک‌گذاری در شبکه مجازی یادگیری دانشگاه که در فازهای بعدی اجرای این روال راهبردی در ذیل سیستم LMS ایجاد خواهد شد، نگهداری می‌شوند. در ادامه برخی مستندات کارگاه برای بهره برداری درج شده است.

گزارش ارزیابی کارگاه

گزارش نهایی دوره یکپارچه مهارت های آموزشی استادان دانشگاه

جامعه آماری ۲۲

مقایسه میانگین نتایج (کمی و کیفی)

شماره سوال	عنوان سوال	پاسخ	امتیاز	سطح تضاد*
۱	بیین مناسب اهداف کارگاه	۲۲	۳.۱۲	مطلوب
۲	ارائه مطالب متناسب با اهداف کارگاه	۲۲	۳.۶۸	مطلوب
۳	کیفیت مطالب ارائه شده	۲۲	۳.۳۱	نسبتا مطلوب
۴	سازماندهی مطالب کارگاه	۲۲	۳.۵۵	نسبتا مطلوب
۵	هدایت بحث های گروهی	۲۲	۳.۷۳	مطلوب
۶	ارزیابی شما از مدرس / مدرسین کارگاه	۲۲	۳.۰۹	مطلوب
۷	سازماندهی و خدمات پشتیبانی کارگاه	۲۲	۴.۳۲	مطلوب
۸	ارزیابی کلی شما از مجموع مباحث مطرح شده	۲۲	۳.۶۲	نسبتا مطلوب
میانگین کل		بیر میثای ۵	۳.۸۲	مطلوب
		بیر میثای ۲۰	۱۵.۲۷	
		بیر میثای ۱۰۰	۷۶.۳۶	

A	B	C
مطلوب	نسبتا مطلوب	نامطلوب
$3.66 < A \leq 5$	$2.33 < B \leq 3.66$	$1 \leq C \leq 2.33$

گزارش نهایی دوره یکپارچه مهارت های آموزشی استادان دانشگاه

مقایسه میانگین نتایج (کمی و کیفی)

جامعه آماری ۲۳

شماره سوال	عنوان سوال	پاسخ	امتیاز	سطح قضاوت*
۱	بیان مناسب اهداف کارگاه	۲۱	۳.۹۰	مطلوب
۲	ارائه مطالب متناسب با اهداف کارگاه	۲۲	۳.۶۸	مطلوب
۳	کیفیت مطالب ارائه شده در نوبت صبح کارگاه	۲۲	۳.۶۳	نسبتاً مطلوب
۴	سازماندهی مطالب کارگاه	۲۰	۳.۳۵	نسبتاً مطلوب
۵	هدایت بحث های گروهی	۲۰	۳.۸۰	مطلوب
۶	ارزیابی شما از کیفیت مباحث مدرس میهمان یک (خانم دکتر محمودی)	۲۲	۳.۷۷	مطلوب
۷	ارزیابی شما از کیفیت مباحث مدرس میهمان دو (خانم دکتر مجتهدزاده)	۲۲	۳.۷۳	مطلوب
۸	سازماندهی و خدمات پشتیبانی کارگاه	۲۱	۳.۳۳	مطلوب
۹	ارزیابی کلی شما از مجموع مباحث مطرح شده	۲۲	۳.۰۰	مطلوب
میانگین کل		بر مبنای ۵	۳.۹۳	مطلوب
		بر مبنای ۲۰	۱۵.۷۱	
		بر مبنای ۱۰۰	۷۸.۵۳	

A	B	C
مطلوب	نسبتاً مطلوب	نامطلوب
$3.66 < A \leq 5$	$2.33 < B \leq 3.66$	$1 \leq C \leq 2.33$

شماره سوال	عنوان سوال	پاسخ	امتیاز	سطح قضاوت*
1	بیان مناسب اهداف کارگاه	24	3.88	مطلوب
2	ارائه مطالب متناسب با اهداف کارگاه	22	3.82	مطلوب
3	کیفیت مطالب ارائه شده	23	3.52	نسبتاً مطلوب
4	سازماندهی مطالب کارگاه	23	3.74	مطلوب
5	هدایت بحث های گروهی	23	3.87	مطلوب
6	ارزیابی شما از کیفیت مباحث عضو پنل (آقای دکتر شریف رضایی)	21	3.76	مطلوب
7	ارزیابی شما از کیفیت مباحث عضو پنل (آقای دکتر جعفر توفیقی)	22	3.68	مطلوب
8	ارزیابی شما از کیفیت مباحث عضو پنل (آقای دکتر محمدرحیم دایر)	18	3.72	مطلوب
9	سازماندهی و خدمات پشتیبانی کارگاه	22	4.55	مطلوب
10	ارزیابی کلی شما از مجموع مباحث مطرح شده	22	3.68	مطلوب
	میانگین کل سوالاتها		3.82	مطلوب

A	B	C
مطلوب	نسبتاً مطلوب	نامطلوب
$3.66 < A \leq 5$	$2.33 < B \leq 3.66$	$1 < C \leq 2.33$

گزارش نهایی دوره یکپارچه مهارت های آموزشی استادان دانشگاه

مقایسه میانگین نتایج (کمی و کیفی)

جامعه آماری ۲۳

شماره سوال	عنوان سوال	پاسخ	امتیاز	سطح قضاوت*
۱	بیان مناسب اهداف کارگاه	۲۳	۳.۰۹	مطلوب
۲	ارائه مطالب متناسب با اهداف کارگاه	۲۲	۳.۹۱	مطلوب
۳	کیفیت مطالب ارائه شده از سوی مدرسین اصلی کارگاه	۲۲	۳.۹۵	مطلوب
۴	سازماندهی مطالب کارگاه	۲۲	۳.۸۲	مطلوب
۵	هدایت بحث های گروهی	۲۲	۳.۶۳	نسبتاً مطلوب
۶	ارزیابی شما از کیفیت مباحث آقای دکتر فراستخواه	۲۳	۳.۷۰	مطلوب
۷	ارزیابی شما از کیفیت مباحث آقای دکتر دلاوری	۱۴	۳.۵۰	مطلوب
۸	سازماندهی و خدمات پشتیبانی کارگاه	۲۲	۳.۳۵	مطلوب
۹	ارزیابی کلی شما از مجموع مباحث مطرح شده	۲۳	۳.۰۹	مطلوب
میانگین کل		بر مبنای ۵	۳.۱۱	مطلوب
		بر مبنای ۲۰	۱۶.۳۶	
		بر مبنای ۱۰۰	۸۲.۲۸	

C	B	A
نامطلوب	نسبتاً مطلوب	مطلوب
$1 \leq C \leq 2.33$	$2.33 < B \leq 3.66$	$3.66 < A \leq 5$

گزارش نهایی دوره یکپارچه مهارت های آموزشی استادان دانشگاه

مقایسه میانگین نتایج (کمی و کیفی)

جامعه آماری ۲۳

شماره سوال	عنوان سوال	پاسخ	امتیاز	سطح قضاوت*
۱	به روز بودن مباحث ارائه شده	۲۳	۳.۳۰	مطلوب
۲	کیفیت مطالب ارائه شده در کل دوره	۲۳	۳.۶۱	نسبتاً مطلوب
۳	میزان بهره گیری از فناوری های نوین یاددهی - یادگیری در دوره	۲۳	۳.۸۳	مطلوب
۴	طرح مباحث کاربردی و عملی در کل دوره	۲۳	۳.۵۲	نسبتاً مطلوب
۵	ارزیابی شما از برنامه دعوت از سخنرانان میهمان	۲۳	۳.۲۶	مطلوب
۶	برنامه ریزی، سازماندهی و خدمات پشتیبانی دوره	۲۳	۴.۲۸	مطلوب
۷	ارزیابی کلی شما از دوره یکپارچه برگزار شده	۲۳	۳.۸۷	مطلوب
میانگین کل		بر مبنای ۵	۳.۹۸	مطلوب
		بر مبنای ۲۰	۱۵.۹۳	
		بر مبنای ۱۰۰	۷۹.۶۳	

A	B	C
مطلوب	نسبتاً مطلوب	نامطلوب
$3.66 < A \leq 5$	$2.33 < B \leq 3.66$	$1 \leq C \leq 2.33$